

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8396
Tarih : 15.10.2024

18135

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **15.10.2024**.

Nevroz UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bünyesinde faaliyet gösteren Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu tarafından Sincan Hapishanesine 2019 yılında bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. 2021 yılında ise Mart 2020'de başlayan COVID-19 salgını nedeniyle kısıtlı da olsa bir ziyaret daha gerçekleştirilmiştir. 2019 ve 2021 yıllarında yapılan ziyaretler sonrasında son olarak kurum, içinde bulunduğum heyetle 26 Ekim 2023 tarihinde ziyaret edilmiştir. Ziyaret sonrasında mahpuslarca tarafıma yapılan hak ihlalleri başvurularının ardı arkası kesilmemiştir.

Tarıfıma son yapılan Sincan Hapishanesi'nde yaşandığı belirtilen hak ihalleri başvuru üzerine alt komisyonca hazırlanan 2023 tarihli rapor ile geçmiş dönem (2019 ve 2021) raporları tarafımda karşılaştırmalı olarak detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Yaptığım inceleme sonrasında alt komisyonca defalarca yerinde incelenerek tespit edilmiş olan hak ihallerinin hala yaşandığı, hatta baskıların ve hak ihallerinin artarak devam ettiği görülmüştür.

Sincan Hapishanesindeki mahpuslarca maddeler halinde tarafıma iletilen ve raporlarda da çoğunlukla karşılaşılan hak ihalleri şu şekildedir:

- 1- Tecrit edilen mahpuslar yalnızlaştırılmakta, sosyal izolasyon uygulanmaktadır. Sadece ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri değil süreli hapis cezası yatan tutuklu ve hükümlüler de tek kişilik hücrelerde tutulmakta ve ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmasa da havalandırmaya çok kısa süreliğine çıkarılması,

- 2- Farklı koridorlardaki mahpusların en ufak iletişimlerine izin verilmezken her koridor farklı bir hapishaneymiş gibi hareket edilmesi,
- 3- İnfaz kanununa aykırı bir şekilde farklı siyasi kimliklere mensup mahpusların ve adlilerin aynı ünitelerde tutulması. Bu durumun siyasi, ideolojik ve sosyal çatışmalara, provokasyonlara zemin hazırlaması,
- 4- Mahpusların yasal ve meşru taleplerinin idare tarafından keyfi bir biçimde reddedilmesi. Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağına aykırı uygulamalar ile mahpuslar arası ayrımcı pratikler sergilenmesi,
- 5- Spor ve sohbet haklarının engellenmesi, sadece aynı koridorda bulunan 6 kişi ile haftada bir buçuk saat spor yapılmasına izin verilmesi,
- 6- Bazı mahpusların kurslara çıkmalarına izin verilirken siyasi mahpusların kurslara çıkma taleplerinin keyfi bir biçimde reddedilmesi,
- 7- Mahpusların kendi aralarında gazete, kitap değiştirilmesinin engellenmesi, Kürtçe yayınların verilmemesi,
- 8- İdare tarafından mahpuslara keyfi bir biçimde soruşturma açılması, sayısız disiplin cezası ve hücre cezası verilmesi,
- 9- Hücre aramalarında mahpusların kişisel yazı ve kitap çalışmalarına el konulması,
- 10- Mahpusların havalandırmaya her gidiş ve gelişlerinde el ve detektör aramasına tabi tutulması, hastaneye sevkler sırasına bu aramanın iki katına çıkarılması,
- 11- Hastane sevklerinin yapılamaması veya geç yapılması, kelepçeli muayene dayatması,
- 12- Dilekçelerin işleme alınmaması,
- 13- Kurum personelinin kötü muamelede bulunması, kamera olmayan bölgelerde mahpuslara fiziksel şiddet uygulanması,
- 14- Yemeklerin kötü ve yetersiz olması, kantin fiyatlarının fahiş olması
- 15- Ziyaretçi görüş saatlerinin sabah saat dokuza alınarak uzak illerden gelen ailelerin görüş yapmasının fiilen engellenmesi,
- 16- Talebi olan tutsakların yerleri değiştirilmez iken talebi olmayan mahpusların yerlerinin değiştirilmesi, bu yönlü uygulanan sevk politikası,
- 17- Doluluk oranı nedeniyle bazı mahpusların yerde yatması,
- 18- Yaşlı ve hasta olup yaşamını tek başına gideremeyecek mahpusların tek kişilik hücrelerde tutulması,
- 19- Su tesisatlarında yaşanan sorunların giderilmesi için mahpuslardan ücret talep edilmesi gibi benzer sorunların giderilmesinde masrafların mahpuslardan talep edilmesi.

Belirttiğim üzere tarafıma iletilen bu ihlallerin neredeyse tamamı Komisyon bünyesinde faaliyet gösteren Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu tarafından defalarca kez tespit edilmiştir.

Bu raporlar bakanlığınıza gönderildiği gibi tarafımızca yapılan başvurular ve soru önermeleri ile bakanlığınız haberdar edilmiştir. Ayrıca sizlerin ve bakanlık yetkililerinin katıldığı Komisyon toplantılarında hapisanelerdeki hak ihlalleri bizzat tarafınıza aktarılmıştır. Ancak bakanlığınızın bilgisi dahilinde olan bu hak ihlalleri ve hukuksuzluklar sonlandırılmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Sincan Hapishanesi'nde kurum personelinin mahpuslara kötü muamelede bulunması, kamera olmayan bölgelerde mahpuslara fiziksel şiddet uygulaması; kelepçeli muayene, dilekçelerin işleme alınmaması ve tecrit gibi yıllardır devam eden ve Komisyonca tespit edilen birçok ağır insan hakları ihlallerinin yaşandığı hapishanede bakanlığınız neden önlem almamaktadır? Bakanlığınıza iletildiği belirtilen raporların gereği neden yapılmamaktadır?
- 2- 2019 yılından bu yana Sincan Hapishanesi'nde yaşanan insan hakları ihlallerinden sorumlu olan ve Ceza Kanununda suç sayılan eylemleri gerçekleştiren kaç personel/kamu görevlisi hakkında işlem yapılmıştır?
- 3- Sincan Hapishanesi başta olmak üzere Komisyonca tespit edilen hak ihlalleri konusunda bakanlığınız bugüne kadar kaç soruşturma açmıştır?